

"כימיקלים לישראל" ממשיכה להוביל את רשימת המניות הסחירות ביותר

יובל צוק

בשנת 2009 הסתכם מחזור המסחר ב-30 המניות הסחירות בכ-78% מסך המחזור בבורסה, ירידה חדה לעומת שיעור של כ-86% בשנה הקודמת. הירידה בריכוזיות הושפעה מעליות השערים החזקות, בעקבותיהן הרחיבו המשקיעים את פעילותם במניות הבינוניות והקטנות. כעולה מלוח 1, בתקופת המשבר, ב-2008, חלה עליה חדה בריכוזיות המסחר, כאשר הציבור התמקד במניות הגדולות והסחירות ביותר. ב-2009 ניכרת חזרה לרמה של השנים הקודמות, אם כי עדיין השיעור גבוה במקצת בהשוואה למוצע השנים 2004-2007.

מחזור המסחר היומי במניות והמירים בשנת 2009 הסתכם בכ-1.2 מיליארד שקל (לא כולל תעודות סל ועסקאות מחוץ לבורסה), ירידה של כ-17% לעומת אשתקד, ואילו מחזור המסחר ב-30 המניות הסחירות ירד בשיעור חד יותר של כ-25% מכ-1.3 מיליארד שקל אשתקד ל-952 מיליון שקל.

התפתחות מחזורי המסחר בשנת 2009 לא הייתה אחידה והרבעון הראשון התאפיין בירידה בולטת במחזורי המסחר, בהמשך לירידה שהחלה בנובמבר 2008. מחזור המסחר הממוצע במניות והמירים ברבעון הראשון הסתכם בכ-0.9 מיליארד שקל אבל בהמשך השנה עלו המחזוריים לרמה ממוצעת של כ-1.3 מיליארד שקל - עדיין נמוכה מזו של ערב המשבר הפיננסי. באופן דומה, מחזור המסחר ב-30 המניות הסחירות גדל מכ-0.8 מיליארד שקל ברבעון הראשון של 2009 לכ-1 מיליארד שקל, בממוצע, בהמשך השנה. משקלן של 30 הסחירות מסך המסחר ירד מכ-86% ברבעון הראשון, לכ-77% בהמשך השנה.

על אף הירידה במחזורי המסחר מבחינת התמורה הכספית, חל בשנת 2009 גידול של כ-33% במספר העסקאות, לכ-60 אלף עסקאות ביום. מבט רב שנתי על התפתחות מספר העסקאות היומי בבורסה, בשנים 2004-2009 מצביעה על מגמת עליה רציפה, למעט בשנת המשבר, 2008, בה חלה ירידה של כ-12%.

לוח 1: נתוני סחירות* עיקריים בבורסה בת"א, 2004-2009

2009	2008	2007	2006	2005	2004	
1,221	1,476	1,569	1,074	900	586	מחזור יומי ממוצע בכל המניות (מיליוני שקלים)
952	1,271	1,170	820	619	417	מחזור יומי ממוצע ב-30 הסחירות ביותר (מיליוני שקלים)
78%	86%	75%	76%	69%	71%	משקל 30 המניות הסחירות ביותר
60	45	51	36	28	20	מספר עסקאות במניות ביום (באלפים)
82%	-53%	21%	12%	26%	18%	תשואה שנתית של מדד ת"א-100 (ריאלי)

• לא כולל עסקאות מחוץ לבורסה ותעודות סל.

התפתחויות העיקריות בצמרת המניות הסחירות ביותר בבורסה בשנת 2009 (ראה לוח 2)

- מניית **כימיקלים לישראל** ממשיכה להוביל בדירוג, וזאת למרות ירידה חדה במחזור המסחר בשיעור של כ-54% בהשוואה למחזור הגבוה במנייה אשתקד. למרות זינוק של כ-100% בשער המנייה השנה, חלה ירידה במחזור והוא הסתכם ב-126 מיליון שקל. יש לציין, שהפער בין מחזורי המסחר שלה ושל טבע - החברה השנייה בדירוג, הצטמצם ב-2009, לכ-40% לעומת כ-140% בשנת 2008.
- גם מחזור המסחר במניית החברה האם, **החברה לישראל**, ירד בשיעור דומה והיא ממוקמת במקום השישי ברשימה.
- אחרי כיל, בפער ניכר, באותו מיקום כמו אשתקד, נמצאות מניות **טבע**, **בנק הפועלים** ו**בנק לאומי** אשר מחזור המסחר בכל אחת מהן ירד בכ-20% בהשוואה לאשתקד.

- מניית **בזק** טיפסה מהמקום השמיני אשתקד למקום החמישי, לאחר שרשמה עלייה חדה במחזורי המסחר החל מחודש אוגוסט. הגידול במחזורי המסחר נבע ממכירת מניות לציבור, באמצעות בתי השקעות זרים, בשווי של כ-5.5 מיליארד שקל ע"י בעלי השליטה וע"י כונס הנכסים של המניות שהיו בידי גד זאבי.
- מחזורי המסחר במניות ויחידות ההשתתפות בענף הנפט והגז זינקו באופן חריג בשנת 2009, ושלוש מהן נכנסו לרשימת 30 המניות הסחירות ביותר - **ישראלקו** (2,382%), **אבנר** (450%) ו**רציו** (פי 5,140 לעומת אשתקד), אשר נמצאו אשתקד במקומות ה-62, 68 ו-850 ברשימה, בהתאמה. מניות השותפויות לחיפושי נפט וגז ריכזו עניין רב בשנת 2009, עקב גילוי מאגרי הגז מול חופי הים התיכון. גם בשותפויות הנפט שאינן קשורות לתגליות אלה זינקו מחזורי המסחר במאות ואף באלפי אחוזים. סה"כ עלה בשנת 2009 מחזור המסחר במניות ושותפויות ענף הנפט פי 16 לעומת אשתקד והסתכם בכ-66 מליון שקל ליום.
- בנוסף לשלוש שותפויות חיפושי הנפט והגז, המוזכרות לעיל, הצטרפו השנה לרשימת המניות הסחירות שלוש מניות נוספות - **הראל השקעות**, **מגדל ביטוח ושופרסל**, אשר הצטרפו למדד ת"א-25 בתחילת שנת 2009.
- 6 המניות אשר נגרעו השנה מהרשימה, בשל הירידה בסחירותן הינן: **ורפון ודלק רכב**, אשר יצאו ממדד ת"א-25 בתחילת שנת 2009; **כלל עסקי ביטוח ופז נפט**, וכן **אי.די.בי. פיתוח וג'י.טי.סי.**, אשר נמחקו מהמסחר.
- הירידה החדה ביותר במחזורי המסחר מבין 30 המניות הסחירות שייכת, כאמור לעיל, ל**כימיקלים לישראל והחברה לישראל** וכן ל**מכתשים-אגן**, שמחזור המסחר בהן ירד במחצית לעומת אשתקד.
- מניית **אפריקה**, שסבלה בשנת 2009 מתנודתיות רבה בשערים ובמחזורי המסחר עקב הקשיים אליהם נקלעה, נמצאת במקום השמיני (לעומת מקום 7 אשתקד), לאחר שמחזור המסחר בה ירד בכ-27%.
- בשנת 2009 זינקו מחזורי המסחר ברוב מניות וכתבי האופציה מתת-ענף ה**ביומד** במאות או באלפי אחוזים. סה"כ עלה מחזור המסחר במניות הביומד ביותר מפי 5 בהשוואה לשנת 2008 והסתכם בכ-35 מליון שקל ליום במוצע. 13 מניות ביומד נמצאות בין 100 המניות הסחירות ביותר, לעומת אשתקד אז נמצאה רק מניית גיוון בין 100 הסחירות ביותר.

לוח 2: 30 המניות הסחירות ביותר בתל-אביב⁽¹⁾, 2007 - 2009
(מיליוני ש"ח)

שינוי (%) במחזור	2009		2008		2007		המניה
	דרוג	מחזור יומי	דרוג	מחזור יומי	דרוג	מחזור יומי	
-54%	1	126.1	1	273.7	3	109.5	כיל
-22%	2	89.0	2	114.4	2	112.2	טבע ⁽²⁾
-23%	3	85.8	3	111.1	1	125.9	פועלים
-20%	4	83.5	4	104.3	4	107.1	לאומי
67%	5	69.9	8	41.9	8	41.4	בזק
-53%	6	46.1	5	97.0	7	55.7	חברה לישראל
-50%	7	34.5	6	68.7	6	58.9	מכתשים-אגן
-27%	8	33.4	7	46.0	5	78.2	אפריקה השקעות
-6%	9	32.2	10	34.2	13	27.9	אלביט מערכות ⁽²⁾
2,382%	10	31.9	68	1.3	109	1.4	ישראלקו יה"ש
-4%	11	29.4	12	30.5	10	36.7	דיסקונט
-15%	12	29.2	9	34.5	12	31.1	פרטנר ⁽²⁾
-24%	13	25.1	11	33.2	17	24.8	סלקום ⁽²⁾
6%	14	25.0	14	23.5	15	24.9	מזרחי טפחות
-7%	15	24.3	13	26.1	11	34.1	דלק קבוצה
-3%	16	22.0	15	22.7	20	20.1	נייס ⁽²⁾
12%	17	21.6	16	9.3	32	9.4	פריגו ⁽²⁾
21%	18	16.7	24	13.9	30	11.8	כור
-11%	19	14.5	20	16.2	16	24.9	דיסקונט השקעות
-14%	20	14.2	19	16.4	9	38.8	אורמת
-20%	21	13.6	18	17.1	19	20.7	גזית גלוב
-30%	22	13.0	17	18.7	14	27.5	בתי זיקוק
-16%	23	12.0	21	14.3	22	19.2	אלביט הדמיה ⁽²⁾
-30%	24	9.9	22	14.3	23	17.2	קרדן א.נ.ו. ⁽²⁾
52%	25	9.9	32	6.5	25	14.0	הראל השקעות
450%	26	8.7	62	1.6	107	1.4	אבנר יה"ש
98%	27	8.5	37	4.3	35	7.1	מגדל ביטוח
15%	28	7.6	31	6.6	49	4.5	שופרסל
-30%	29	7.2	29	10.2	31	10.4	שטראוס
513,650%	30	7.2	850	0.001	907	0.01	רציו יה"ש
		952.1		1,222.5		1,096.8	סה"כ 30 הסחירות ב-2008
		1,221.2		1,476.1		1,568.7	סה"כ מניות והמירים
		78.0%		82.8%		69.9%	משקל 30 הסחירות ביותר ⁽³⁾

(1) לא כולל עסקאות מחוץ לבורסה, אשר היוו כ-9% מהמחזור הכולל, ולא כולל תעודות סל.

(2) מניה דואלית - מחזורי המסחר בלוח כוללים רק את המחזורים בבורסה בתל-אביב.

(3) משקלן של 30 המניות הסחירות ביותר בשנים 2007 ו-2008, להבדיל מ-30 המניות הסחירות ב-2009, היה 86.1% ו-74.6%.